

DENGVE DENETLEMEAĞI B LTEN 

EKREM İMAMOĞLU'NA HAP S CEZASI

CHP EKONOM  V ZYON BELGES N  A IKLADI

AK PART  BA  RT S  İLE İLGİL  ANAYASA DEĞ      K TEKL  F N  MECL  SE SUNDU

2023 B T  ES  KABUL ED LD 

6 YA  INDAK    OCUĐA İ T     R SKANDALI

HDP'N N KAPATILMASI DAVASI

EDİTÖRDEN...

Merhaba;

Geride bıraktığımız 2022 tüm dünya için çalkantılı bir yıl oldu. Türkiye ise önemli bir seçime hazırlanırken ekonomik sorunların yarattığı zorlu bir yıl geçirdi.

Bizler de gündemdeki sıcak gelişmelerden seçtiğimiz önemli başlıkları, yıl boyunca denge ve denetleme merceğıyle sizlerle buluşturmaya devam ettik. Bültenlerimiz, her ay gelişmeleri aktardığımız, bir önceki ayın gündemini değerlendirme fırsatı bulduğumuz bir mecra oldu.

2022'nin sonuna geldiğimiz Aralık ayı bültenimizin öne çıkan başlığı ise İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu hakkında verilen hapis cezası oldu. Bu önemli gelişme gündemdeki yerini korurken, 6 yaşındaki çocuğa istismar skandalı, Meclise sunulan AK Parti'nin başörtüsüyle ilgili Anayasa değişikliği teklifi, CHP'nin Ekonomi Vizyon Belgesi, HDP'nin kapatılma davası diğer önemli başlıklar arasında yer alıyor.

Yeni yılda da denge ve denetleme merceğine takılan, gündemdeki önemli gelişmeleri sizlerle buluşturmaya devam edeceğiz. Cumhuriyetin ikinci yüzyılına girdiğimiz 2023'te, katılımcı ve çoğulcu demokrasi hedefiyle çalışmalarımızı sürdürürken farklılıklarımızla bir arada yaşadığımız, adil ve özgür bir Türkiye'de buluşmayı umut ediyoruz. Siz de merceğimize takılan, ülke gündemine etki eden gelişmeleri bizlerle paylaşp bültenimize katkı sağlayabilirsiniz.

2023'ün denge ve denetleme sistemiyle güçlendirilmiş katılımcı ve çoğulcu demokrasinin yılı olması dileğıyle!

EKREM İMAMOĞLU'NA HAPİS CEZASI

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu hakkında, Yüksek Seçim Kurulu (YSK) üyelerine hakaret ettiği gerekçesiyle 2 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası verildi.

Mahkeme, İmamoğlu'nun Türk Ceza Kanununun (TCK) 53. maddesinde belirtilen "belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılmasına" da hükmetti. Cezanın onanması halinde İmamoğlu'na siyasi yasak gelecek ve belediye başkanlığı görevi sona erecek.

İmamoğlu'nun göreve başlamasının ardından Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresine katılmak için gittiği Fransa'da yaptığı açıklamayı, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, "Avrupa'ya giderek Türkiye'yi şikayet eden ahmağa söylüyorum. Bunun bedelini bu millet sana ödetecek" ifadeleriyle eleştirmişti.

Soylu'nun sözlerine yanıt veren İmamoğlu ise "Asıl ahmak seçimi iptal ettirenlerdir" demiş, İmamoğlu'nun bu ifadesi 2 yıl sonra iddianame konusu olmuştu. Açılan davanın ardından 14 Aralık'ta görülen duruşmada İmamoğlu'na "Zincirleme şekilde, kurul halinde çalışan kamu görevlilerine karşı görevlerinden dolayı alenen hakaret" suçundan 2 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası verildi.

Kararın ardından İmamoğlu'nun çağrısıyla Sarıyer Meydanı'nda geniş bir kalabalık toplandı, 15 Aralık'ta ise altılı masa liderlerinin ve CHP'li belediye başkanlarının katıldığı bir miting düzenlendi.

Biz ne diyoruz?

Demokratik denge ve denetleme sisteminin omurgasını oluşturan bağımsız ve tarafsız yargı, vatandaşların temel hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınmasının olmazsa olmaz ön koşuludur. Bağımsız ve tarafsız yargı sadece devleti oluşturan diğer erkleri denetleyen bir kurum değil aynı zamanda demokrasi-nin olmazsa olmazı olan adil ve özgür seçimler için de yaşamsal öneme sahiptir. Özellikle sistem değişikliği sonrası Türkiye'de yargı alanında yaşanan sorunlar kamuoyuna yansıyan birçok dava sürecinde kendini en somut şekilde göstermiştir.

2022 yılının sonlarına doğru İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'na yönelik verilen karar da hem yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı, hem de hukukun temel prensipleri açısından oldukça sorunludur. Öncelikle dava sürecinde siyasilerin sözleri ceza hukukunun temel prensipleri arasında olan masumiyet karinesinin ihlali niteliğindedir. Bununla beraber yargı sürecinde davaya bakan yargıcın değiştirilmesi yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı için yaşamsal olan yargıçların kürsü ve coğrafi teminata sahip olmaları ilkesinin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Uzmanlar da kararın Anayasanın 26. Maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesinde düzenlenen ifade özgürlüğünün ihlali olduğu yönünde görüşlerini kamuoyuyla paylaşmışlar ve verilen cezanın orantısızlığına dikkat çekmişlerdir.

Türkiye'de yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığına ilişkin tartışmalar davanın istinaf ve temyiz süreçlerine ilişkin de belirsizlik yaratmakta ve Ekrem İmamoğlu'nun adaylık sürecine de müdahale niteliği taşımaktadır. Demokratik rejim için yaşamsal olan seçme ve seçilme hakkı bağlamında da sorunlu olan bu süreç demokratik denge ve denetleme mekanizmasında yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının, adil ve özgür seçimler bağlamında da yaşamsallığını ortaya koymakta ve vatandaşlarda yargıya olan güvenin azalmasına ve yapılacak olan seçimlerin meşruiyetine gölge düşmesine neden olmaktadır.

CHP EKONOMİ VİZYON BELGESİNİ AÇIKLADI

CHP'nin "İkinci Yüzyıla Çağrı" başlıklı vizyon belgesi, İstanbul Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde düzenlenen etkinlikle kamuoyuna açıklandı. Programda, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun sunuş konuşmasının ardından, uluslararası alanda tanınan ekonomi profesörleri sunum yaptı. Kılıçdaroğlu'nun "siyaset üstü kurul" olarak tanıttığı ekte; Amerikalı ekonomist Jeremy Rifkin, CHP Yoksulluk ve Dayanışma Ofisi Koordinatörü Hacer Foggo, Merkez Bankası eski başekonomisti Prof. Dr. Ali Hakan Kara, Prof. Dr. Daron Acemoğlu, Prof. Dr. Refet Gürkaynak ile Prof. Dr. Ufuk Akçığit yer alıyor.

Biz ne diyoruz?

Türkiye, özellikle son dönemde kendini daha da ağır biçimde hissettiren hayat pahalılığı sorunu ile karşı karşıya. Yaşanan ekonomik sıkıntılar sadece alınan ekonomik kararların bir çıktısı niteliğinde değerlendirilmemelidir. Denge ve Denetleme Ağı olarak yaşanan ekonomik sorunların demokratik denge ve denetleme mekanizmasında yaşanan bozulmayla ilişkisi üzerinde durduğumuz bir rapor yayınladık. Bu raporumuzda, denge ve denetleme sisteminin temel ilkeleri niteliğinde olan liyakat, şeffaflık ve hesap verebilirliğin hayata geçirilmesinde yaşanan sıkıntılar ve yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı, denetim ve kanun yapma yönünden etkin yasama, düzenleyici ve denetleyici kurumların yürütmeden bağımsızlıkları, etkin katılımcı ve demokratik yerel yönetimler, bağımsız ve çoğulcu medya gibi demokratik denge ve denetleme mekanizmasının temel bileşenleriyle yaşanan hayat pahalılığı, gelir adaletsizliği ve işsizlik arasındaki ilişkiyi göstermeye çalıştık.

Ana muhalefet partisi CHP tarafından yapılan toplantıda da demokratik kurumların durumuna yapılan vurgu da, Türkiye'de toplumsal refah üreten sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın yakalanmasında demokratik denge ve denetleme sisteminin kurumsallaşmasının önemini ortaya koyma bakımından önem taşımaktadır.

2023 BÜTÇESİ KABUL EDİLDİ

TBMM Genel Kurulunda, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi kabul edildi. Cumhurbaşkanlığı, TBMM ve 17 ayrı bakanlığın bütçesinin görüşüldüğü 12 günlük maraton sona ermiş oldu.

Bütçe görüşmelerinde bu yıl 'kavga' gündemi öne çıktı. Genel Kurul'daki görüşmeler tartışmalı başlarken, İYİ Parti ve AK Parti milletvekilleri arasında arbede çıktı. AK Parti Milletvekili Zafer Işık'ın yumruk attığı İYİ Parti Milletvekili Hüseyin Örs, fenalaşarak hastaneye kaldırıldı. Kalp pili olan ve aldığı darbenin ardından kalp spazmı geçiren Örs, kaldığı yoğun bakımın ardından taburcu edildi. AK Partili Işık için Meclisten geçici olarak iki birleşim çıkarma cezası verildi.

Bütçe görüşmelerinde, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun konuşması sırasında da karşılıklı atışmalar yaşanırken, AK Partili ve CHP'li milletvekilleri arasında da zaman zaman tartışmalar oldu.

Biz ne diyoruz?

Öncelikle bütçe görüşmeleri sırasında yaşanan üzüntü verici olay siyasi kutuplaşmanın seviyesini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Böyle görüntüler yaşanması ve siyasetçilerin söylemleri sadece siyasi kutuplaşmayı değil toplumsal kutuplaşmayı da derinleştirmektedir.

Bununla beraber bütçe onayı yasamanın yürütmeyi etkin denetiminin en önemli araçlarından birisidir. Türkiye'de sistem değişikliği sonrası daha da kritik hale gelen bu denetim mekanizması gerek siyasi partiler kanununda yeni sisteme uyum kapsamında yapılmayan değişiklikler gerekse Meclis İç Tüzüğü'nde ilgili düzenlemelerin yapılmaması nedeniyle gerektiği gibi hayata geçirilememektedir. Bunun sonucunda yürütme tarafından yapılan bütçe doğrudan yasama erki tarafından onaylanmakta ve yasama yürütmeyi etkin denetleyememektedir.

AK PARTİ BAŞÖRTÜSÜ İLE İLGİLİ ANAYASA DEĞİŞİKLİK TEKLİFİNİ MECLİSE SUNDU

AK Parti, MHP ve BBP'nin ortak imzasıyla "başörtüsünün anayasal güvence altına alınmasına" yönelik Anayasa değişikliği teklifini TBMM Başkanlığına sundu.

CHP'nin başörtüsü ile ilgili kanun teklifinin ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan konunun Anayasa değişikliğiyle güvence altına alınması gerektiğini söylemişti. Anayasanın din ve vicdan hürriyetini düzenleyen 24. maddesi ve "aile ve çocuğun korunmasına" ilişkin 41. maddesinde değişiklik içeren teklifle, "hiçbir kadının dini inancı sebebiyle başını örtmesi ve tercih ettiği kıyafetinden dolayı herhangi bir ayrımcılığa tabi tutulamayacağı" öngörülüyor.

Anayasanın 41. maddesinde yapılacak değişiklikte de madde başlığına "evlilik birliği" kavramı eklenerek, "Evlilik birliği, ancak kadın ile erkeğin evlenmesiyle kurulabilir" hükmü getiriliyor.

Biz ne diyoruz?

2023 yılında TBMM'nin gündeminde olacak bu düzenlemenin özellikle Anayasanın 41. maddesinde öngördüğü değişiklik temel hak ve özgürlükler açısından sorunludur. Önceki haliyle evlilik birliğini toplumdaki tüm bireyler için geniş şekilde tanımlayan madde, teklifteki değişiklik ile bu tanımı oldukça daraltmaktadır. Bu değişikliğe ilişkin yapılan açıklamalarda aile birliğinin korunmasına yapılan vurgu ön plana çıkmakta ve toplumda farklı cinsel tercihlere sahip bireylere yönelik ağır ifadeler kullanılmaktadır. Aile şüphesiz önemli bir toplumsal birimdir ancak aileyi, bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin önünde değerlendirmek bireysel özgürlük ve hakların hayata geçirilmesini engelleyici bir nitelik taşımamalıdır.

Bununla beraber TBMM'de düzenlemeye ilişkin alınacak karar sonrası anayasa değişikliği teklifinin halk oylamasına sunulma ihtimali de bulunmaktadır. Halk oylaması her ne kadar bir doğrudan demokrasi uygulaması niteliği taşısa da özellikle vatandaşların temel hak ve özgürlükleri ile ilgili düzenlemelerin bu yöntemle yapılması çoğunluğun, toplumdaki dezavantajlı grupların hak ve özgürlüklerini kısıtlaması sonucunu da doğurabiliyor. Bu nedenle bireylerin hak ve özgürlükleriyle ilişkili düzenlemelerin halk oylaması yöntemiyle hayata geçirilmesi bu hak ve özgürlüklerin korunması açısından sorunludur.

6 YAŞINDAKİ ÇOCUĞA İSTİSMAR SKANDALI

İsmailağa cemaatine bağlı Hiranur Vakfının kurucusu Yusuf Ziya Gümüşel'in kızını 6 yaşındayken 'evlendirdiği' ve kız çocuğunun (H.K.G.) yıllarca cinsel istismara maruz kaldığı ortaya çıktı. H.K.G.'nin şikayeti üzerine açılan davanın basına yansısıyla gündeme gelen olay, infial yarattı. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı davaya müdahil olduklarını açıkladı. Davanın ilk duruşması, Bakanlığın talebiyle 30 Ocak'a çekildi.

CHP ise Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve beraberindeki milletvekilleriyle, beyana karşın iddianamenin iki yılda hazırlandığı ve bu süre içinde tek bir tutuklu olmadığı eleştirileriyle Adalet Bakanlığına protesto yürüyüşü düzenledi.

Konuyla ilgili Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasına da karar verildi.

Gözaltına alındıktan sonra 15 Aralık'ta tutuklanan; Kadir İstekli hakkında 30 yıldan az olmamak, baba Yusuf Ziya Gümüşel hakkında da 18 yıldan az olmamak kaydıyla hapis cezası isteniyor.

Biz ne diyoruz?

Çocuk istismarı Türkiye'nin önemli ve yeterli mücadelenin yapılmadığı bir sorun alanı. Yaşanan olayda etkin takip sistemi gibi önleyici tedbirlerin olmaması, yargı sürecinin ihbarın yapıldığı 2012 yılında başlatılmaması gibi birçok sorunlu alan bulunmaktadır. Çocuk istismarıyla mücadelede önleyici tedbirler alanda uzman sivil toplum kuruluşları, psikologlar ve diğer uzmanların katılımıyla hayata geçirilmelidir. Eğitim müfredatına beden farkındalığını anlatacak dersler konulmalı ve aileler de bu konuda yeterli şekilde bilgilendirilmelidir. Bir daha yaşanmamasını dilediğimiz bu ve benzeri istismar olaylarına yönelik yargı süreci de etkinleştirilmeli, etkin takip mekanizmaları kurulmalı ve gerekli yasal düzenlemeler hayata geçirilmelidir.

HDP'NİN KAPATILMASI DAVASI

Anayasa Mahkemesi (AYM) tarafından HDP'nin kapatılması istemiyle açılan davada Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Bekir Şahin'in 10 Ocak 2023'te sözlü açıklama yapması kararlaştırıldı. Şahin, sözlü açıklaması öncesi ise AYM'den partinin Hazine yardımı bulunan hesaplarına bloke konulmasını talep etti. Başsavcının talebinde, HDP'nin terör örgütü ile organik bağının devam ettiği kaydedilerek, partinin Hazine yardımı bulunan hesaplarına bloke konulmasının istendiği belirtildi.

Dava sürecinde, Başsavcı Şahin'in sözlü açıklaması ve HDP yetkililerinin sözlü savunmasının ardından davaya ilişkin bilgi, belgeleri toplayacak Anayasa Mahkemesi raportörü, esas hakkındaki raporunu hazırlayacak. Anayasa Mahkemesi heyeti, Anayasa'nın 69. maddesinde sayılan hallerden ötürü partinin kapatılmasına veya dava konusu fiillerin ağırlığına göre devlet yardımından kısmen ya da tamamen yoksun bırakılmasına toplantıya katılan üyelerin 3'te 2 oy karar verilebilecek.

HDP kapatma davasına dair ek savunmasını 25 Kasım tarihinde AYM'ye sunmuştu.

Biz ne diyoruz?

Hazine yardımının bloke edilmesi talebinin 2023 bütçesi kapsamında partilere Hazine yardımının yapılacağı 10 Ocak tarihinden önce yapılmış olması dikkat çekmektedir.

Siyasi partiler demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Şüphesiz denge ve denetleme sisteminin işler olduğu demokratik rejimlerde siyasi partilerin de hesap verebilir olması gerekmektedir. Bu bağlamda günümüzde yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı alanında yaşanan sıkıntılar bu tip davaların niteliğini sorgulandırılmaktadır. Bu nedenle Türkiye'de yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını kuvvetlendirecek ve demokrasi için vazgeçilmez olan siyasi partilerin hesap verebilirliklerini demokratik rekabeti olumsuz etkilemeyecek şekilde sağlayacak düzenlemelerin Anayasada ve ilgili kanunlarda ivedilikle yapılması gerekmektedir.

Dedi ki;

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan:

"Konu bir şahsın hakimlere hakaret ettiği iddiasıyla aldığı mahkumiyet kararından ibarettir. Ortada ne siyasi tartışma, ne fikir kavgası, ne hizmet mücadelesi mevcuttur."

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu:

"Eşitlik ve adaletin korunmasını istiyorsanız başka yolumuz yok. Millî egemenliği kayıtsız şartsız kabul edenlerin yanında duracaksınız."

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan:

"Bu hukuksuzluğu reddediyorum. İmamoğlu kardeşime yapılan bu hukuksuzluğu reddediyorum. Canan Hanım'a yapılan hukuksuzluğu reddediyorum. Demirtaş'a yapılan hukuksuzluğu reddediyorum."

Saadet Partisi Başkanvekili Sabri Tekin:

"Kutuplaşmayı kendi siyasi çıkarları için gerekli görebilirler. Onlar kutuplaşma dedikçe biz kucaklaşmayı hedefleyeceğiz."

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu:

"Bugün ülkenin kaderini değiştirme günüdür. Bunun çaresi mevcut tek adam gitsin başka bir tek adam gelsin değildir. Tek adam gitsin, yerine çalışan yeni bir sistem gelsin."

Dedi ki;

AKP Grup Başkanvekili Özlem Zengin:

"Teklifimizde; başörtülülerin de başı açıkların da hakkını savunuyoruz. Kısaca kadınların özgürlüğünü savunuyoruz."

AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş:

"Hepimiz bu ülkenin insanıyız, orada her türlü ağız dalaşı olabilir ama sonunda fiziki bir şeyin olmaması gerekir."

Türkiye Barolar Birliği:

"Çocuk istismarında bireysel, ailesel, toplumsal ve kurumsal faktörler ortaya konularak istismarı önleme programlarının devlet politikasında yer almasının önemini bir kez daha belirtiyoruz."

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener:

"Dini bir cemaatin kisvesi altında, 6 yaşındaki küçücük bir çocuğumuza yaşatılanlar; büyük bir sapkınlıktır, çürümülüktür ve düpedüz tecavüzdür! Bu alçaklığın örtbas edilmesine asla izin vermeyeceğiz."

HDP Batman Milletvekili, Kadın Meclisi Sözcüsü Ayşe Acar Başaran:

"Bu ülkede bütün çocuk istismarı vakalarına karışanlar hesap verene kadar, bu ülkede tek bir çocuk bu uygulama ile yüz yüze kalmayana kadar ortak mücadeleye devam edelim."